

NAPREJ

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Gospodar se menja, bič pa ostane.

Položaj je popolnoma nejasen. Nihče ne ve, kdo bo jutri gospodar, kdo bo delil žgance zato se večina noče nikomur zameriti. Tisti pa, ki so »odločilni činiteљи« bodisi danes, bodisi žele postati jutri, tisti skušajo večino pridobiti s tem, da kažejo bodočnost v — svojih barvah. Demokraci trdijo, da »ni dvoma« o njih trajnem vladanju, klerikalci trdijo, »da ni dvoma« o njih jutrišnji zmagi. Ljudstvo ne veruje ne enim, ne drugim samo čaka, da se sedanji položaj izpremeni, češ, slabše ne more biti.

Zdi se, da so res naši gospodarji razdeljeni samo na ta dva tabora. Kakor da bi se vse vrtelo smo okrog katoliške vere in svobodomiselnosti, kakor da bi ne šlo za prav nič drugega, posebno pa ne za žgance. Žgance seveda bo delil na vekomaj gospodar, torej bo na vekomaj treba biti samo poslušen gospodarju, pa bom imel žgancev, morebiti še celo tolstih krac za prigrizek.

Kar smešno je, kako pišejo »svobodomislci« o klerikalni nevarnosti. Nedeljsko »Jutro« govori o nezadovoljnosti in se pritožuje zakaj zavračajo nezadovolježi vso krivdo na režim (torej na gospodarja), ki ne more za to, »če se pri vozu zdrobi kolo, ali če komu pogine konj«. Prav ima, če gre za zasebno kolo in zasebnega konja, toda če govori »Jutro« o državnem režimu, potem razumemo v njegovih besedah državno kolo in državnega konja in za nesrečo pri teh državnih polomih pa vendar ne more biti odgovoren nihče drugi kakor režim. Režim in le režim je odgovoren za našo druginjo, za škandalozne plače državnih na-

meščencev in za valutni polom v državi, ki jo ves svet pozna za bogato. Prav nič naj se »Jutro« ne boji — kdorkoli bo vladal po novih volitvah, vsak bo čutil več odgovornosti, tako slabo ne bi gospodaril niti Boltatov Pepe.

Najneumnejše pri naših »demokrati« je pa to, da hočejo dokazati potrebo njih vlade s tem, da ne najdejo nobene osebe, ki bi dajala jamstvo za boljše vladanje. To je po njihovi logiki dokaz, da more vladati le demokrasko-radikalna koalicija. Našim »demokratom« manjka oseb, s tem iev se povedano.

Res pomilujemo tiste ljudi, ki se še smatrajo za »demokrate«, to je za člane stranke ki hoče, naj vlada ljudstvo. Kakšnih oseb iet reba, če naj vlada vse ljudstvo? Vprašajte ljudstvo, če hoče vojne — pa je ne bo nikdar več in s tem bo rešeno obenem na mah i vprašanje draginje i valute i uradniške bede. Vprašajte ljudstvo kako se rešimo korupcije, pa vam bo takoj jasno: obravnavati je treba javno vsa politična in gospodarska vprašanja, pa ne bo nobene korupcije več, pa tudi oseb ne bo treba.

Vse to velja popolnoma enako tudi za klerikalce, ki se imenujejo Slovenska ljudska stranka, kar pomeni prav toliko, kakor grška beseda demokraci. Ne gre za besede, za vsebino gre. Po delih bo ljudstvo sodilo, pa ne samo osebe, temveč tudi stranke. Zato ljudstvu ni treba oseb, temveč programa, ustave, štatura potem pa kotrole da se program in ustava res izvršujeta.

Samo enega bistrega politika smo imeli Slovenci, Ivana Canakarja. Nič ne

Lzhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 12 Din, za inozemstvo 22 Din. Oglasi: prostor 1 x 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštine proste.

de, če mu naši učenjaki odrekajo smisel za politiko, v njegovih delih bomo še dolgo imeli najboljšega vodnika tudi za politično delovanje. Njegov Jerman je po polomu klerikalne in svobodomiselne politike položil narodovo usodo v delavčeve roke in ob najbridkejši uri je prejel iz delavčevih ust tudi najboljšo in edino stvarno tolažbo: Bili smo trije, zdaj nas bo sedem!

Da, vedno bolj se zaveda ljudstvo in vedno hujše intrige si morajo izmišljevati gospodarji, da mu skale oči, da mu otemne razum, da mu vzamejo voljo. Pa vse skupaj nič ne pomaga. Čimdalje več je med delavnim ljuustvom takih, ki si hočejo svoje žgance sami kuhati in deliti, ki hočejo v državi pravtako sami gospodariti. Ker vedo, da vsi ne morejo vladati, zato zahtevajo, naj tisti, ki vlada, vlada javno, da bodo vsi nani gledali in ga s tem obvarovali korupcije po reku: Vsak je pošten, ki ne more goljufati.

Gledališki upravi smo zelo hvaležni, da je otvorila sezono s »Hlapci«. Če bi ne bili Slovenci vnuki svojih dedov, tistih, ki so po protireformaciji ostali, dočim je večina bodisi poginila ali pa zbežala, če bi ne bili Slovenci vnuki tistega gnoja, bi bili Cankarjevi »Hlapci« že zdavnaj onemogočili ves boj med sokostvgm in grolovstvom, ki je izrazito protikulturen. Kajti ne gre ne za eno ne za drugo, za kruh gre.

Ker pa smo vnuki gnoja, smo videli gledališče nabitob občinstva, ki je navdušeno ploskalo Cankarju politiku, ne da bi čutilo dolžnost izvršiti, kar Cankar v svojih »Hlapcih« zahteva. Kregajo se med seboj naši »hlapci«, kdo je bolj pomagal avstrijskemu militarizmu, pri tem pa

LISTEK.

ALBIN LAJOVIC:

Pismo s Češkega.

(Konec.)

Ko sem si torej s pomočjo uslužnega sodruga Veselega ogledal glavne delavske naprave »Velkonakupovalne«, sem se odzval še povabilu sođr. senatorja Jiraska in si ogledal še nekaj produktivnih zadrug. Na prvem mestu bodi omenjena produktivna zadruga invalidov - ortopedistov. Imajo lasten dom na Bubencih, kjer so nameščene obširne delavnice. Tu se izgotavljajo najbolj praktične poteze od ljudi, ki jih sami poskušajo na lastnih udih in vedo dobro kaj je nerodno, kaj pripravno. Tu delajo dalje čevlje navadne in ortopedične, popravljajo fino mehaniko, a povsod samo telesno pohabljeni invalidi. Tako vodi kovaško in ključavničarsko delavnico, kjer dela 22 invalidov, invalid, ki nima nobene noge do kolen, a na obeh rokah samo 3 prste in vendar dela vse.

živi sebe in svojo družino pošteno. V te delavnice bo poslal vse one, ki so blagrovati vojsko molili za zmago pravice in blagoslovljali morilno orožje, da bi videli »blagodejni« vpliv vojske, da bi jim nesreča teh trpinov odprla oči in če mogoče trdo — srce. Ginjen sem se poslovil od sodrugov, ki so v novem načinu dela in čutenja našli uteho in mir v obliki zadrugnega gospodarstva.

Avto je drvel nazaj proti Pragi, se ustavil pred delavsko pekarno in slaščičarno. Pisarno vodijo trije sodrugi, ki so pri podjetju že 25 let. Dali so mi krasno spominsko knjigo, ki prikazuje razvoj in potriuje večno resnico, da raste iz malega veliko. Delavska pekarna preskrbljuje danes pol Prage s svojim kladvarskim kruhom, ki uživa isti sloves kot znameniti dunajski »Ankerbrot«. Znak tvorita dva kladva počez. Pred 25 leti je en sam vaienec na vozičku prevažal in prodajal kruh danes pa opravlja to delo par avtomobilov in 24 dvovprežnih voz. Dobrote kruha ne bom popisoval, pač pa povem, da ima pekarna dva najtežja konja v

Pragi, ki vozita navadno voz s tovorom 9500 kg, ali en cel vagon naenkrat.

Po pekarni je prišla na vrsto produktivna zadruga kleparjev in električarjev, ki dela vse mogoče stvari, od navadnega stojala, pa do razkošnega lustra, od trubice do umetnih znakov vojaštva in drugih korporacij. Vse uspeva najlepše, povsod prijaznost sama, ne samo napram gostu, temveč tudi napram samim sebi. Ne slišiš primejdušev in drugih ogabnih kletvic udari vam na uho kvečjem kak nedolžen sakra, pač pa slišite venomer »soudruh, prosim, dej to a to.« Kar se tiče gladkega medsebojnega občeovanja smo še za deveto goro za Čehi, ki jih bo treba posnemati.

Tako sem si ogledal s pomočjo vrlih sodrugov to, kar so smatrali v prvi vrsti za ogled potrebno. Zahvalil sem se, poslovil in stopil ob 8. uri zvečer v vlak, ki je skoro oddrdral proti vzhodu. Noč jasna in lepa, opojen poletni večer, delo in napor, vse je prišlo nadme in moje oči, da sem se priporočil prijetni družbi v kupeju, se zleknil po klopi in skoro sladko zaspal.

oboji pridno delajo vsak za militarizem svoje stranke. Napredovali so le za toliko, da vsak vsaj z enim očesom gleda na to, da se ne zameri »jutrišnjemu gospodarju«. Zato je politični položaj tako nejasen. Razjasnili ga bodo delavci — Kollandri. Pijanil Piskov je čimdalje manj. Ljudstvo si hoče svoj kruh rezati samo, ne briga se za gospodarje, ker ve, da ima gospodar svoj bič samo toliko časa, dokler ima kruh.

Politične vesti.

+ Na Brodu ob Kolpi se je vršilo v nedeljo 1. t. m. veliko manifestacijsko zborovanje ob navzočnosti večtisočglave množice. Nastopilo je vsega skupaj 16 govornikov, ki so vsi naglašali važnost železniške proge Kočevje - Brod - Moravice. Povedali so, da so šli preko vseh političnih vprašanj ter da so jih vodile predvsem gospodarske težnje, ki sploh prihajajo v poštev pri zgradbi nove železnice. Zborovanje si je osvojilo resolucijo, v kateri se izreka za revizijo proge Kočevje-Vrbovsko. Ljudstvo je opetovano vzklikalo proti ministru Puclju, ki se je samo zaradi svojih volilcev potegnil za progo Kočevje - Vrbovsko. O zborovanju bomo več pisali v »Ljudskem Glasu«.

+ Na Grškem je sestavil vlado minister Charalampi, ki je prevzel predsedništvo in portfelj vojnega ministrstva.

+ V Trstu so napadli fašisti parnik »Monfalcone«, na katerem so zaposleni večinoma sami komunisti. Na obeh straneh znašajo izgube okoli 150 ranjenih in več mrtvih.

+ V Italiji raste fašistom vedno bolj in bolj greben. Razmere postajajo neznošne. Sedaj računajo z ministrsko krizo, katero bo bržkone rešil Giolitti.

+ Kovinarji v Avstriji so dosegli svoje zahteve brez nameravane stavke.

+ Na Dunaju zboruje od 2. t. m. dalje internacionala transportnih delavskih zvez. V sredo 3. t. m. bo ob pol 7. zjutraj velika manifestacija železničarjev in transportnih delavcev, na kateri bo govorilo več inozemskih govornikov. Ob istem času, ob katerem zboruje internacionala transportnih delavskih zvez, zboruje internacionala stavbinskih delavcev.

+ Na Dunaju so 30. septembra prenehali stavitati kočijaži, ki bodo odslej dobivali na teden 310.000 avstrijskih K.

+ Na Nemškem se je vsled združenja obeh socialističnih strank pretopila

»Freiheit« v »Vorwärts«, ki je postal centralno glasilo.

+ Zveza narodov, ki bo zborovala v Budimpešti od 20. do 22. oktobra se bo bavila med drugim tudi z madžarskimi zadevami.

+ Zasedanje Zveze narodov je bilo zaključeno 30. septembra z govorom predsednika Edwardsa.

+ Francoski proračun za l. 1923. izkazuje, po francoskih uradnih poročilih, samo 3900 milijonov frankov primanjkljaja.

+ Anglija se bo spustila v vojno s Turki. Angleški vladni krogi računajo s skrajnimi žrtvami.

NOVA KORUPCIJA.

Pod vodstvom gospoda Golouha so imeli mariborski separatisti v torek kongres. Ne vemo, kdo je bil tam, zdi se nam pa, da so bili sami zdravniki, ker so sklenili, da je pokrajinski tajnik SSJ bolan. Da to dokažejo, so izjavili, da jim je neki češki sodrug povedal, da je videl, kako je naš pooblaščenec prejemal od češkoslovaške socialistične stranke znesek 30.000 češkoslovaških kron. Da so ti ljudje dovolj otročji, da verjamejo take čenče, to že verujemo. Dvomimo pa, da imajo korajžjo povedati ime tistega češkega sodruga, ki si je to izmislil na željo mariborskih separatistov.

Ljudje, ki sami niso zmožni organizirati, ker ne gredo z dobrim zgledom požrtvovalnosti naprej, taki seveda ne morejo živeti brez podpor. Namesto da bi mesto Maribor, ki je imelo v Avstriji svojega socialističnega poslanca, podpiralo kraje, kjer socializma še ni, ni niti letos niti lani za skupne cilje prispevalo niti vinarja, pač pa je še lani prejelo iz Ljubljane v gotovini 5000 kron neglede na to, da ima tudi prostore, ki jih ljubljanska pokrajinska centrala nima. Taki ljudje seveda ne morejo razumeti, da so drugod socialisti drugačni, toliko pridni pa tudi niso, da bi si pregledali naše račune, kar bi bilo zanje zelo poučno. Ker pa sami ne razumejo, ne dovolijo niti drugim, da bi razumeli in verjeli. Zato si izmišljujejo vedno nove in nove »korupcije«.

Mi se ne bomo bavili s takimi nemumnostmi. Povedo naj nam ime in naslov tistega Čeha, da ga primemo za vrat — drugače imenujemo vso to kliko — prostaške lažnjivce. Mariborčani jih itak že poznajo, zato se tudi ne marajo udeleževati socialističnega dela. Pa bo drugače!

ogledal in vtisnil v spomin. Radovednost me je gnala, da sem, prišedši v Ljubljano, šel tudi pogledat sokolsko zletišče, ki ga pa nisem videl v polni opremi: videl sem samo še ogrado. Tu na tem mestu naj ugotovim kot nepristranska oseba, da je telovadni prostor v Ljubljani večji kot oni v Brnu. Oprema brnskih tribun je bila sijajna, impozantna, toda »Orli« za njo niso odgovorni, temveč brnski in moravski obrtniki, trgovci, industrijci, ki so pod tribunami obenem napravili svojo vele-razstavo in nosili tudi vse — stroške. Kdo jih je nosil pa v Ljubljani, menda tudi vsak ve. A to le mimogrede.

Še zvečer istega dne sem se zopet zaupal vlakom, se ustavil malo na Blanskem, a šel takoj z naslednjim vlakom dalje v Tabor, izhodišče mojih potovanj. Bodi izrečena na tem mestu vsem sodrugom na Češkem, ki so mi bili šli z vsem mogočim kar najbolj na roke, iskrena zahvala! Želim le, da se mi skoro ponudi prilika povračila.

Dnevne vesti.

Pouk neobveznih predmetov na srednjih šolah. Prejeli smo sledeči dopis: Pri izrednem občnem zboru Pododbora profsorskega društva v Mariboru dne 28. septembra 1922 je bila soglasno sklenjena sledeča resolucija: »Takozvani neobvezni predmeti (stenografija, moderni jeziki, petje, risanje, opisna geometrija, prirod-znanstvene vaje i. dr.) tvorijo na srednjih šolah prvovrstno izpopolnilno naučne šolske izobrazbe; za vstop v življenje so neprecenljive važnosti, v razrednem pouku donašajo korist ogromnemu številu udeležnikov, so najboljše in najbolj učinkovito sredstvo, da zaposlijo na koristen način dijaštvo v prostih urah ter ga odvrtačo postopanju in tratenju časa; stanejo pa s svojim povprečno dvema tedenskima urama za tečaj, ki se učitelju plačujeta kot uri z 10 do 20 Din, le neznatne vsote. V teh tečajih se naučijo dijaki brezplačno in brez izgube časa pri poklicanih strokovnih učiteljih v redni šolski upravi do dovršenosti dandanes i v šoli v življenju in službi prepotrebne stenografije, se izvežbajo v risanju na zavodih, kjer ta predmet ni obvezen, se izurijo v petju in glasbeni teoriji, si brez težke pridobijo temeljno, često popolno znanje modernih jezikov, francoščine, italijanščine, ruščine, češčine itd. in se s prirod-znanstvenimi vajami spoznajo s prirodo i. dr. Ta pouk je pri nas uveden in organizovan v rodoviti obliki že več ko pol stoletja in izdatki zanj spadajo med redne, neukinljive. Teden dni po začetku tekočega šolskega leta pa je s svojim odlokom z dne 23. septembra 1922, št. 12.341. višji šolski svet v Ljubljani, kakor pravi »spričo znatna skrčenih postavk za učiteljske nagrade v budžetu za leto 1922/23.« z eno potezo zaukazal ukinitve pouka teh predmetov, da ga vsaj začasno ne more nagraditi; storil je to brez ozira na važnost teh predmetov in brez pomisleka na neznatnost budžetnega učinka te ukinitve. Ta ukrep izvira iz njegove lastne odločitve in je on zanj odgovoren. Zbrano srednješolsko učiteljstvo pa, kojega sveta dolžnost je, da štiti narod in mladino pred kulturnim in intelektualnim nazadovanjem, protestira proti takemu sredstvu, s katerim hoče višji šolski svet ugoditi skrčenju postavk v budžetu. Z vsemi sredstvi se mora zahtevati in doseči, da se postavke za take redne, neobhodne izdatke ne črtajo in da se iznova ustavi, ako so edino po številčni presoji izostale. Spričo tega svojega stališča zbrano srednješolsko učiteljstvo vpraša: 1. ali se višji šolski svet kot duševni, nramni, pravni in upravni voditelj učiteljstva ž njim sklada v naziranju, da je kratenje takih udomačenih kulturno-vzgojnih dobrin v ravni opreki z vzgojnimi dolžnostmi državljan in domoljuba, 2. ako da, ali je pripravljen, da se navedeni odlok takoj prekliče in neobvezni predmeti v obsegu lanskega leta nemudoma zopet uvedejo? 3. Ako ne, ali se zaveda, da nosi on in v zvezi z njim višja instanca, ki morda ni bila pravočasno in dovolj poučena, vso odgovornost za zadevni, prosvetno kvarni čin in za vse njegove škodljive posledice?«

Državna borza dela. Pri vseh podružnicah »Državne borze dela« v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 17. do 23. septembra 1922 dela 205 moških in 127 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 237 moških in 125 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 155. — Dela iščejo: kovinarji, sedlarji, peki, mli-

Ko sem se ob 3. zjutraj zbudil, smo se ravno bližali mestu Brnu. V restavraciji sem popil kavo, počakal belega dne, šel si ogledat mesto, ko pa je udarila ura osem sem že bil zunaj mesta v Zidenicah, kjer ima konsumno društvo »Vzajemnost-Veda« svoja skladišča in centralo. Ravnatelj mi je, oproščajoč se sam radi odhoda, dal prijetnega Cicerona — razkladalca, ki me je popeljal skozi pisarne, skladišča, produktivne zadruge kolarjev, kovačev, mizarjev, pekov in vseh podobnih branž. Videl sem prav to kot v Plznu, Pragi ter se prepričal, da delavska vzajemnost in gospodarstvo na združni podlagi ni prazna beseda, temveč nekaj živega, nekaj resnično lepega, ki je v stanu odrediti delavstvo bede in pomanjkanja. Treba je le resnične izobrazbe in trdne volje, pa se vse premaga.

Pa še nekaj sem videl v Brnu tako mimogrede. To je bilo zletišče »Orlov«. Radovednost me je gnala tja, da sem si prostor, telovadišče in opremo natanko

narji, mesarji, tkalci, usnjariji, krojači, šivilje, natakariji, natakarike, trgovski sodniki, prodajalke, slaščičar, pisarniške moči, šoferji, vajenci, vajenke itd. — V delo se sprejmejo: gozdarski delavci, rudarji, kleparji, elektromonterji, mizarji, zidarji, tesarji, lesni strugarji, pleskarji, čevljarji, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd.

Kongres abstinentov. Uprava Zveze trezne mladine v Belgradu je sklenila, da bo še to leto sklicala kongres vseh abstinentovskih društev v Jugoslaviji. Kongres se bo vršil v Sarajevu; na njem se bo izvedlo zedinjenje vseh abstinentovskih društev. To gibanje ima, žal, malo odmeva v naši javnosti, kljub temu, da je ogromnega socialnega pomena.

Razstava ruske umetnosti v Berlinu. Začetkom oktobra se bo v Berlinu otvorila v Novi Galeriji Van-Dimena vsesrumska umetniška razstava, ki jo je organiziralo sovjetsko ministrstvo prosvete. Na razstavi bodo zastopane vse struje ruske umetnosti zadnjih 30 let. Med drugimi bodo razstavljena tudi dela umetnikov Burljuka, Maleviča, Filonova, Šternberga, Rodčenka, Rozaneva, Arhipova, Korovina, Ekstera, Lentuva, Tatlina, Raboa, Jakulova in dr.

Ljubljana.

Gledališki abonmaji se sprejemajo v gledališkem knjigovodstvu (dramsko gledališče) še v ponedeljek dne 2. oktobra 1922 popoldne od 4.—6., v torek, dne 3. oktobra 1922 dopoldne in popoldne in enako v sredo, dne 4. oktobra 1922.

Mestni gasilski urad sprejme v službo mizarja-samca. Vse informacije glede pogojev službe se dobe v gasilskem uradu vsak dan od 8. do 12. ure.

Maribor.

Iz »Svobode«. V sredo 3. oktobra prično redni diskusijski večeri.

Mariborski krojaški proletariat praznuje v nedeljo 8. oktobra ob 3. popoldne 25letnico obstoja svoje organizacije v ljudskem domu. Po referatih godbe in pevske nastopi.

Iz našega športnega gibanja. V nedeljo se je vršila med tukajšnjim nogometnim klubom »Rapidom« in našimi »Svobodasi« prvenstvena tekma, ki je končala z rezultatom 1:2 v prid »Rapidu«. Treba je vedeti, da spada zadnji med prvake, pa bomo znali oceniti zmoglosti našega mladega športnega kluba. Poleg tega pa je drugi gol, ki ga je napravil »Rapid« v zadnjem trenutku, še zelo dvomljive kakovosti. Igra je bila precej napeta, kar sledi že iz tega, da je bilo razmerje do zadnjega trenutka 1:1. V drugem polčasu se je »Svoboda« vrgla na obrambo in so posebno njenega golmana vsi občudovali. Moštvo manjka v splošnem še dobre skupne igre, ki si jo bo z vztrajno vajo pa gotovo v kratkem pridobil. Udeležba ni bila velika, pričakujemo, da je bo v nedeljo več, ko bo igrala »Svoboda« z najboljšim tukajšnjim klubom »Mariborom« za prvenstvo.

Četrto in peto smrtno obsodbo je izrekla mariborska porota nad Marijo Fortmüllerjevo, posestnico iz Ščavnice v Slovenskih goricah in njenim ljubimcem Petrom Zemljičem, ki sta obtožena, da sta kriva nasilne smrti Marijinega moža Antona Fortmüllerja. Je to ena izmed starih tragedij: Mož starih se oženi z mladim dekletom, ki ga ne ljubi, temveč ga vzame samo zaradi velikega grunta v nadi, da ga bosta nekoč skupno uživala z ljubimcem.

»Taboru« se hoče z našim poročevalcem prepirati. Ampak kakšnega prepira! Je res veselo gledati, kako se vzbude v rodoljubnih srcih vselej najnižji psovski instinkt, če se dotakneš kakšne njim še posebno neumljive Ahilove pete, n. pr. umetniške. Kaj si misli »Tabor«, da nima nihče pravice konstatirati, da je bila zadnja mariborska slikarska razstava v splošnem zanič — skoro tako zanič kakor ljubljanska — zbirka samih večjih in manjših razgledniških izdelkov brez vsake umetniške intuicije — s par krepkimi izjemami — pa da nima nihče te pravice samo zato, ker je »Taborov« glavni urednik predsednik ali nekaj takega slikarskega kluba »Groharja« in ker je igral pri tej razstavi lokalnoprivotniški moment svoje uloge? Zavoljo lepih oči g. Reharia, zavoljo psovku njegovega žurnala in lokalnoprivotniškega momenta se dejstvo ne bo izpremenilo, kakor se ne bo izpremenilo dejstvo tega dejstva, da je vse to le posledica splošnega propadanja vse naše umetnosti — tudi pri mladini! — ker gredo danes naši tkz. »umetniki« samo za kupčijo in za rodoljubnim kadilom. Glede »cunj«: cunji, ki jo v Ljubljani urejajo »ljudje z bombami« ne morete, vsaj kar se tiče doslednosti in resnicoljubnosti, niti zdaleka primerjati cunjam, ki jih redigirajo »ljudje z žurnalističnimi odpadki« in med te cunje spada tudi »Tabor«. Zadnje mesece smo vam to precejkrat dokazali. Kar se tiče bedastega ponavljanja bedastoč iz »socialistične« »Enakosti« na račun našega poročevalca (roko-deli pri »Enakosti«, sorodni vam buržoazni kričalki so se oglasili za vami z vašimi lažnjivimi obrekljivicami!) naš poročevalec je popoln abstinent, njegovemu »špijonstvu« in »provokatorstvu« pa se tudi še ni zgodilo, da bi kolege istega posla in iste stanovske organizacije denuncirala pri oblastih in hujškala policijo nanje, kakor so to zadnjič storili ljudje iz »Taborovega« uredništva. Vam je dovolj? Če ni, nam boste še malo posodili ušesa.

Iz stranke.

Ljubljana. Odborova seja krajevnih političnih organizacij SSJ v Ljubljani se bo vršila v ponedeljek, 2. oktobra ob 20. v uredništvu »Napreja«. — Predsednik.

Spodnja Šiška. Članski sestanek krajevnih političnih organizacij SSJ v Spodnji Šiški se bo vršil v torek, dne 3. oktobra ob 20. v »Zadružnem domu«. Dnevni red važen, udeležba dolžnost. — Odbor.

Vestnik Svobode.

V torek 2. t. m. ob 8. zvečer odborova seja ljubljanske podružnice »Svobode«. Udeležba je dolžnost vseh odbornikov!

Osrednja knjižnica »Svobode« v Ljubljani, Židovska ulica 1. I. nadstropje, je odprta od sedaj dalje vsak delavnik od 5. popoldne do 7. zvečer in vsako nedeljo ter praznik od 10. do 12. dopoldne. Delavstvo pozivljamo, da pridno obiskuje knjižnico. Posebno opozarjamo vse posetnike knjižnice na zelo bogat znanstvenopoučni oddelek.

Kulturni vestnik.

Rdeči koledar za delavce in kmete. Sodružna založna zadruga »Naša Snaga«, v Zagrebu, Ilica 55, je izdala za leto 1923. Rdeči koledar za delavce in kmete. Pred vojno je izdajala »Naša Snaga« poleg raznih agitacijskih in propagandnih brošur za socialistično izobrazbo in agitacijo, znanstvenih socialističnih del ter antiklerikalnih in antimilitarističnih del, še troje vrst koledarjev za delavce in kmete. Koledarji so bili okusno opremljeni in so vsebovali bogato in praktično čtivo. Svetovna vojna je uničila delovanje te delav-

ske zadruge. Po vojni so se z velikimi težavami zopet lotili tega dela. Toda razkol med delavstvom je dve leti oviral delovanje zadruge. S tem letom pa zopet začena izdajati koledar, toda boriti se mora z težkočami, ker mnogi ne razumejo te kulturne ustanove ali je pa nočejo razumeti. Dolžnost vsakega zavednega sodruha pa je, da z vsemi silami sodeluje pri ojačenju socialistične zavesti ter pri razširjanju socialistične kulture. S tem koristi organizacijam in celemu delavskemu gibanju. Rdeči koledar ima poleg koledarskih podatkov in seznama sejmov mnogo praktičnega in zabavnega socialističnega čtiva. Dolžnost vsakega zavednega delavca in kmeta, ki je član naših organizacij, pa je, da naroča Rdeči koledar, ne pa razne buržoazne koledarje! Vsi delavski zaupniki in organizacije imajo dolžnost, da razširjajo Rdeči koledar med svojimi člani. Cena koledarju je 15 dinarjev. Dobi se samo proti predplačilu ali proti povzetju. Knjigarne, delavske organizacije in zaupniki imajo 25% popusta. Naročila sprejema »Naša Snaga« Zagreb, Ilica 55.

V založbi L. Schwentner, Ljubljana, je izšla knjiga: Rabindranat Tagore: »Žetev«. Preložil A. Gradnik. Cena broširani knjigi 16 Din, v platno vezani 26 Din. Po pošti 1 Din več, priporočeno pa 2 Din več.

Narodno gledališče v Ljubljani. Spored za prvi teden.

D r a m a :

Ponedeljek, 2. oktobra: »Hlapci«. Red A.

Torek, 3. oktobra: Zaprto.

Sreda, 4. oktobra: R. U. R. Izven.

Četrtek, 5. oktobra: R. U. R. Red B.

Petek, 6. oktobra: »Romantične duše«. Izven.

Sobota, 7. oktobra: »Romantične duše«. Red C.

Nedelja, 8. oktobra: R. U. R. Izven.

Ponedeljek, 9. oktobra: »Hlapci«. Red D.

Torek, 10. oktobra: Zaprto.

Začetek vselej ob 8. zvečer.

Šport.

Prvenstvena tekma S. K. Hermes-S. K. Primorje 3:3. Akoravno je mladi Hermes nastopil z nekaj rezervami, Primorje pa ojačen z Balincem, Bregarjem I. in Vraničičem, so bili mladi Šiškarji enakovredni nasprotniki Primorju. Ze v začetku igre se je razvil oster boj. Kombiniralo se je na obeh straneh dobro. Pri Primorju so se posebno odlikovali Birsar, Bregar I. III in Balinc. Hermežani niso zaostajali. V napadalni vrsti so bili dobri: oba Pleškota, Zemljak in Rozman. Pohvaliti moramo tudi srednjega krilca Černeta in levega branilca Prešerna. Vrtar Haška je bil v prvem polčasu radi treme nesiguren, kar je pa pozneje poravnal. Rezervist Nace je popolnoma odpovedal. Sodnik g. Ochs iz Celja je bil dober. Obisk je bil srednji.

Vsedelavski zlet Maribor 1923.

(Konec.)

Tu sem komaj v grobem načrtal delo olimpijskega vodstva. Ta navodila bodo veljala komaj za prvo silo. Stvar bodočnosti je, da bomo vedeli ob vsakem času, kaj nam je storiti. Na vsak način bo moralo biti delo razdeljeno — pri vsej razdeljenosti pa tako enotno kakor iz ene same glave. Vrhovni zletni odbor se bo pač

moral večkrat in redno sestajati, najmanj po enkrat ob koncu vsakega meseca, da se sestavi iz posameznih barv enotna slika. Vedno bomo morali imeti pred očmi: Ne kraj, ne skupina, ne posameznik — enotna organizacija vseh krajev, vseh skupin, vseh posameznikov pripravlja zlet!

Nič manj nujna kot sestavitev vrhovnega zletnega odbora ni sestavitev

krajevnih zletnih odborov

povsod tam, kjer je količkar naših organizacij. Kjer bi jih ne bilo mogoče takoj ustanoviti, čeprav bi bilo kaj naših pristavcev, naj bi se zanje pobrigal najbližji zletni odbor. Krajevnim zletnim odborom ni treba, da so odbori v pravem pomenu besede, temveč bi zadostovalo, če si za to posebe izvoljena skupina zastopnikov razdeli, da ne bo nihče preobložen, vsi skupaj pa bodo vse naredili. Eden naj bi imel pregled čez vse sodruge, ki bi se iz dotičnega kraja zleta udeležili, vodil naj bi natančen račun o hranilni akciji; drugi bi skrbel za pripravo lokalnih organizacij in društev, ki bi v Mariboru nastopili; tretji bi posebe skrbel za agitacijo in redna poročila, bodisi vrhovnemu odboru, bodisi tisku itd. Krajevne razmere bodo same določile obseg odborovega dela in delokrog posameznih njegovih članov. Potrebni so redni sestanki, kajpada! Dobro bi bilo, če bi pri rednih poročilih vrhovnemu odboru posebe označili odsek, kateri naj poročilo pregleda.

Krajevni odbori bodo imeli predvsem nalogo, da izvedejo

hranilno akcijo.

Vsak sodrug naj bi imel priliko, popeljati se tiste dni v Maribor. Seveda bo moral pri tem sam skrbeti za stroške. Ti pa bodo tem manjši, čimbolj se bodo združili za vse. Računam, da bo za tri dni čisto dovolj, če da vsak sodrug na mesec največ 10 Din ali tedensko 2.50 Din na stran v

skupno hranilnico za prenočišče, hrano, vožnjo, obisk vseh prireditelj itd. Važno je posebno, da prično s hranjenjem društva, telovadne enote, športni odseki itd., da ne bodo ob koncu nastale gmotne ovire, ki bi jim preprečile sodelovanje pri nastopih. Torej še enkrat: vsak sodrug naj prične takoj hraniti s tistimi malenkostnimi zneski in sicer pri krajevnih odborih — vse drugo se pogovorimo pozneje.

Med najvažnejšimi so priprave sodelujočih organizacij. Na olimpijadi mora nastopiti 15 do 20 naših telovadnih enot. Dober del jih že obstoja, tam, kjer jih še ni, pa bi bila pripravna tla za njih ustanovitve, naj bi se to takoj napravilo. Imamo še čisto mlad, še neizkušen material, ampak tekom enega leta ustvarimo z vztrajnostjo in dobro voljo lahko čudeže. Telovadni nastopi se bodo naštevali po enotnem načrtu. Proste vaje češkoslovaških DTJ na praški olimpijadi ima centrala »Svobode« že predstavljene! Kolikor je še samostojnih delavskih telovadnih in športnih društev, ki ne pripadajo »Svobodl«, naj se čimprej postavijo pod njeno okrilje, ker jih bo potem veliko lažje enotno pripraviti. V sedanjem »Svobodinem« štatutu ni nobene ovire, da bi se ne mogla samostojna društva »Svobodl« enostavno priključiti. Torej ven iz nesocialističnega lokalnega patriotizma! Te besede naj si vzamejo k srcu tudi razna pevstva, godbena, dramska in druga društva, ki so doslej navzlic opetovanim pozivom vseeno vztrajala pri svojem. Kar se tiče telovadcev in športnikov pa naj pomni,

da je namen mariborske olimpijade ustanoviti veliko enoto pod okriljem »Svobode«, iz katere bi izšla ogromna samostojna sila slovenskih DTE po vzoru češkoslovaškem in nemškem!

Predno končam, še nekaj: Predlagam, naj bi se v našem tisku odslej vodila posebna rubrika za vsedelavsko olimpijado 1923. Predvsem velja to za »Naprej«, ki je kot edini slovenski socialistični dnevnik najbolj pripraven, zlasti še za nujna uradna poročila zletnih odborov. Ostali tisk pa naj stori čimveč po svojih močeh.

K. K. Maribor.

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA STEV. 6

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO.

TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA. ZA SHODE IN VESELICE.

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE CASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

Natečaj.

Na podlagi načelnega zaključka konst. skupščine Privremene Radniške Komore za Hrvatsko in Slavonijo v Zagrebu z dne 5. III. t. l. je sklenil upravni odbor te zbornice na svoji seji dne 15. IX. t. l. izpolniti mesto

pisarniškega vodje,

ki mora odgovarjati sledečim zahtevam:

1. Poznanje vseh panog socialne politike, kar naj dokaže s svojim dosežanjem javnim delovanjem.
2. Znanje enega svetovnega jezika.
3. Praksa v pisarniških poslih v toliko, da more urad te zbornice samostojno voditi.

Ugodnosti nameščenja so sledeči:

- a) Nastop službe najpozneje 1. novembra 1922.
- b) Glasom zborničnega budžeta je določena letna plača na Din 15.000— z event. draginjskimi dokladi in nabavnim prispevkom.
- c) Za odpovedni rok in druge službene pogoje veljajo, do uzakonjenja nove službene pragmatike, tiste zakonske določbe, ki so za privatne nameščenke na Hrvatskem in v Slavoniji v veljavi.

Reflektanti naj pošljejo svoje ponudbe, s priloženim curriculum vitae in sposob. spričevali najpozneje do 15. oktobra 1922 na podpisano zbornico.

Zagreb, dne 15. septembra 1922.

Za:

Privremenu Radničku Komoru v Zagrebu

Kreklić, m. p.: predsednik.

Pfeifer, m. p.: sekretar.

Natečaj.

Na podlagi načelnega zaključka konst. skupščine Privremene Radniške Komore za Hrvatsko in Slavonijo v Zagrebu z dne 5. III. t. l. je sklenil upravni odbor te zbornice na svoji seji dne 15. IX. t. l. izpolniti mesto

pisarniškega uradnika (ce) (kontoarist),

ki mora odgovarjati sledečim zahtevam:

1. Izvežbanost v vseh pisarniških poslih.
2. Popolno znanje srbo-hrvaškega jezika, strojeplaja in srbo-hrvaške stenografije.
3. Da je bil(a) že nameščen(a) v slični službi.

Ugodnosti nameščenja so sledeči:

- a) Nastop službe najpozneje 1. novembra 1922.
- b) Glasom zborničnega budžeta je določena letna plača na Din 9.000— z event. draginjskimi dokladi in nabavnim prispevkom.
- c) Za odpovedni rok in druge službene pogoje veljajo do uzakonjenja nove službene pragmatike tiste zakonske določbe, ki so za privatne nameščenke na Hrvatskem in v Slavoniji v veljavi.

Reflektanti naj pošljejo svoje ponudbe s priloženim curriculum vitae in sposobnostnimi spričevali najpozneje do 15. oktobra 1922 na podpisano zbornico.

Zagreb, dne 15. septembra 1922.

Za:

Privremenu Radničku Komoru v Zagrebu

Kreklić, m. p.: predsednik.

Pfeifer, m. p.: sekretar.

Dobrega kamnoseka

in brusača za stalno delo sprejme
Betonska tvornica Jos. Čihlar,
Ljubljana, Dunajska cesta.

PERILO

za dame, gospode in deco,
oprema za novorojenčke
najceneje pri:

A. ŠINKOVIC nasl.

K. SOSS,

Ljubljana, Mestni trg 19.

Zimska sezija!

Velike množine zimskega
blaga ravnokar došle.

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10.

Iščem mesta kot

poslovodja ali skladiščnik

v kakem večjem podjetju. Sem popolnoma vešč v manufakturni, špecerijski in železninski stroki. Znam pridobivati odjemalce. Sedaj sem nameščen v večji trgovini mešane stroke kot poslovodja.

Naslov pod „uljuden in zanesljiv“
pošteno ležeče Litija.

NAKUPOVALNA ZADRUGA

r. z. z. o. z.

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 33 („BALKAN“)

Uvoz

Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki
vseh vrst. — Kolonijalno špecerijsko
blago, spirituose, mast, slanina, mesni
izdelki.

Zavoz

Telefon 366. Brzjavni naslov: Nakupovalna Ljubljana.
Čekovni račun štev. 10.473.